І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 67. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го КВІТНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 13, 1966 No. 67. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 12-го квітня 1966

В АМЕРИЦІ

ЗБІЛЬШУЮТЬ ВІДСОТКИ ВІД МОРҐЕДЖІВ з 5.5 відсотка до 5.75%. Це відноситься до позичок на будову або на купно домів, які то позички є забезпечені у Федеральній Мешканевій Адміністрації, або у Ветеранській Адміністрації. Це вже друге збільшення відсотків, бо 7-го лютого відсотки від цих позичок збільшено з 5.25 до 5.50 відсотка. Збільшення відсотків сталося на зарядження Уряду, який старається утруднити позички, щоб припинити тиск інфляції на економіку країни.

КАРДИНАЛ БЕРАН ПРИБУВ ДО ЗДА на 18-денний побут. На летовищі вітали в'язня німецьких нацистів і чеського комуністичного уряду нюйоркський кардинал Спеллман та представники Крайового Союзу Чесько-словацьких Католиків. Марія Граска передала кардиналові Беранові хліб і сіль та просила, щоб поблагословив цей дар — вияв слов'янської гостинности. Кардинал Беран вломив кусок хліба, замачав його в сіль та спожив його і просив, щоб Кардинал Спеллман зробив це саме. Дівчинка передала чеському кардиналові в'язанку червоно-білих гвоздиків.

РАСК ВІДКРИВ ПАМ'ЯТНИК ВИНСТОНОВІ ЧЕРЧИЛЛОВІ у Вашингтоні 9-го квітня. Автором бронзової статуї англійського прем'єра є скульптор Вілліям МекВей із Клівленду. Права рука Черчилла піднята вгору, два її пальці творять букву „V" (вікторі), а в правій руці є сиґаро і палиця. Пам'ятник стоїть перед англійською амбасадою, одна його частина на території амбасади, а друга на американській, що має символізувати те, що Черчиллів батько був англієць, а мати американка. Пам'ятник спонзорувало товариство Англомовна Унія.

КАНАДІЙСЬКІ УРЯДОВЦІ МУСЯТЬ ВМІТИ ДВІ МОВИ. Прем'єр Лестер Б. Пірсон зарядив, щоб федеральні урядовці знали дві мови: англійську і французьку. Ті урядовці, які не знають французької мови, мусять ступнево вивчати французьку мову. Від 1975-го року до урядової служби прийматимуть тільки тих урядовців, які знатимуть обидві крайові мови: англійську та французьку. В Канаді є 140.000 державних урядовців. Консервативна опозиція критикує це зарядження ліберального прем'єра.

СЕНАТОР ДЖЕВІТС ПРОПОНУЄ НОВУ ПОЛІТИКУ ЗДА в державах Латинської Америки. ЗДА повинні визнавати тільки такі уряди після переворотів, які визнає більшість Організації Американських Держав. Джевітс гадає, що буде менше військових переворотів, коли майбутні диктатори знатимуть, що їх може не визнати ОАД. Коли б трималися цієї засади, думає сенатор Джевітс, який щойно вернувся з поїздки по Латинській Америці, то була б більша стабільність там.

ГУРТОВІ ЦІНИ НЕ ЗБІЛЬШИЛИСЯ в березні цього року, хоч від листопада 1965 і в двох перших місяцях цього року вони збільшувалися. Передбачають на основі березневої тенденції, що і в квітні гуртові ціни не збільшаться, що було б доказом на те, що інфляційний тиск на економіку цієї країни зменшується. Стабілізацію цін в березні спричинило те, що ціни на харчі дещо зменшилися в березні. Індекс гуртових цін в березні виносив 103.4 відсотка, стільки, що в лютому, але на 4 відсотки більше, як в минулому році.

У СВІТІ

ГРЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЕЛІЯС ЦІРІКОМОС подався до димісії у висліді незгідности думок щодо Кипру. Прем'єр Стефанос Стефанопавлос прийняв резиґнацію Цірікомоса і скликав надзвичайне засідання свого кабінету, під час якого висловив негодування, що міністри не підтримували його в його дискусії з закордонним міністром. Резиґнація Цірікомоса, який був також заступником прем'єра, вважається великим ударом для уряду Стефанопавлоса, який має 4 голоси більшости в 300-особовому грецькому парляменті. Стефанопавлос підтримує уряд Макаріоса, що бажає побільшити Національну Ґвардію на Кипрі на 12 тисяч вояків. Покищо мир на цьому острові між турками і греками втримують відділи Об'єднаних Націй.

ІНДІЯ, ЯКА ОТРИМАЛА ДОПОМОГУ З РІЗНИХ КРАЇН СВІТУ, в тому також зі ЗДА, згодилась продати 15 тисяч тонн американського збіжжя для сусіднього Непалю. Збіжжя транспортується з Калькутти під фірмою американської програми „пожива і мир". Вже у вівторок прийшов перший транспорт на кордон Індії і Непалю.

У СТОЛИЦІ КОРЕЇ СЕУЛІ ГНІВНА ТОВПА ОБКИДАЛА КАМІННЯМ американський амбулянс, який переїхав необережно корейського семирічного хлопця на смерть. Амбулянс віз до лікарні місцевої летунської бази спаралізованого американського вояка. Товпа повибивала вікна в амбулянсі і поранила шофера. Хворий американський вояк був перенесений до іншого амбулянсу.

В АБІСІНІЇ ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ НОВИЙ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ призначив прем'єр, а не цісар Гайлє Селясіє. Прем'єр Акілю Габте Вольд був призначений цісарем Гайлє Селясіє, але всіх тридцять членів кабінету він призначив самий. Давніше міністрів призначав самий цісар і вони мусіли старатись здобути собі прихильність цісаря. Тепер кабінет матиме більше відповідальних членів, які призначені на відповідні пости з увагою на їхні кваліфікації.

БРИТАНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН ПРЕДСТАВИТЬ СВІЙ НОВИЙ УРЯД королеві Єлисаветі під час відкриття нового парляменту 21-го квітня. Вільсон зробив деякі зміни у своєму кабінеті, хоч всі головні міністеріяльні уряди займають ті самі особи, а саме закордонним міністром залишається Майкел Стюарт, міністром економіки і заступником прем'єра — Джордж Бровн, канцлером скарбу — Джеймс Ґаллаґер і секретарем Коммонвелту — Артур Боттомлі. Новою людиною в кабінеті є 38-річний Річард Марч на становищі міністра сили, що має відповідати за переведення в парляменті законів про націоналізацію індустрії.

В ЛИВАНІ ТВОРИТЬ УРЯД КОЛИШНІЙ ПРЕМ'ЄР з 1938-39 рр., ще заки Ливан дістав самостійність. 65-річний Абдулля Яфі відомий як поміркований політик, що не любить крайностей.

СОВЄТСЬКА ВЛАДА В БЕРЛІНІ ОБВИНУВАЧУЄ БРИТАНЦІВ в тому, що вони сконфіскували частини розбитого на території західнього Берліну совєтського джетового літака. Рештки розбитого літака мали бути повернені совєтським частинам у східньому Берліні в суботу. Та большевики відмовились прийняти ці рештки, в яких — як вони заявляють — бракує найважніших частин.

ПАПА ПАВЛО VI ЗАКЛИКАВ ДО „ВЕЛИКОДНЬОГО ВІДРОДЖЕННЯ ЛЮДСТВА"

Папа Павло VI уділяє благословення „Урбі ет Орбі" (Світові і Містові) із балькону базиліки св. Петра в Римі, у неділю 10 квітня після Великодної Літургії.

Рим. — Уділяючи своє архипастирське благословення „Урбі ет Орбі" („Містові і Світові") у Великодню неділю в присутності понад 250 000 вірних, зібраних на площі св. Петра в Римі, Папа Павло VI виголосив проповідь про конечність „Великоднього відродження людства", як передумови для тривалого миру і перемоги над тоталітаризмом, расизмом і вузьким націоналізмом, що загрожують зніверченням найкращих людських надій. Людство, на думку Папи Павла VI, розірване сьогодні між миром і війною, між братерством й егоїстичною байдужістю до ближніх, і вагається, чи будувати новий кращий світ чи вертатися до старого, опанованого короткозорими схемами і безупинним зброєнням. У своїй проповіді Папа Павло VI не визначував конкретно жадної із актуальних проблем, але його слова і висновки стосувалися сучасної ситуації в світі, включно із війною у В'єтнамі та расовими заворушеннями в Південній Африці і на півдні ЗДА. Папа Павло VI ствердив, що Воскресення Христове мусить стати основою духової і моральної єдности всього людства.

Почали будувати пам'ятник президентові Кеннеді на цвинтарі в Арлінґтоні

Вашингтон. — 11-го квітня на цвинтарі в Арлінґтоні поклали два великі камені, що важили по 22,000 фунтів, які є початком пам'ятника покійному президентові Джанові Ф. Кеннеді, який має коштувати 2 мільйони долярів. Пам'ятник будують за проєктом скульптора Джана Карла Варнеке, якого вибрала пані Кеннеді, вдова по покійному Президенті. Цей пам'ятник має бути скінчений до серпня або до вересня цього року, вчасніше, як давніше пропонували. Тимчасовий пам'ятник досі відвідали більше як 12 мільйонів осіб, і тепер коло 50,000 осіб денно відвідують його, головним чином під час свят. Вічний вогонь, який горить на гробі покійного Президента, буде центральним символом цілого пам'ятника. Пані Кенеді при допомозі дорадника Президента Теодора С. Соренсена, який писав промови для Покійника, вибрали ті тексти з промов і заяв Джана Ф. Кеннеді, які будуть вміщені на пам'ятнику. В цих уривках із заяв покійного Президента будуть і ті його слова, в яких він запевняв всі народи, що ЗДА всіми своїми засобами будуть змагати до того, щоб всюди запанувала в світі воля, і щоб знищені були тиранія, вбогість, недуги і війна. Між написами будуть і ті слова, які Покійний висловив на адресу своїх земляків американців, які повинні дбати про те, що вони зробили для цієї країни, а не питалися, що ця країна зробила для них.

ВИДОБУЛИ ВОДНЕВУ БОМБУ З МОРЯ

Палямарес. — Після 80-денних розшуків і намагань американські експерти видобули врешті 20-меґатонну водневу бомбу з глибин Середземного моря біля побережжя Еспанії. Бомбу поклали на американську підводну лодку „Петрел" на публічний показ. Це вперше нуклеарна бомба була виставлена публічно. Її можна оглядати з американського корабля „Олбані", що прибув в цей район.

Президент плянує збільшити старечі пенсії

Сан Антоніо. Тексас. — Президент Джансон. підписуючи закон про продовження реченця зголошення на соціяльне забезпечення, повідомив, що він запропонує на найближчій сесії Конґресу в 1967-мур оці збільшити старечі пенсії з соціяльного забезпечення В цьому проєкті буде також окремий пункт про те, щоб діти у віці до 6-ох років мали безплатну дентистичну опіку. Президент не виявив, на скільки він думає збільшити старечі пенсії, з яких тепер користають 21 мільйонів осіб, між якими є пенсіонери, вдови та діти Пенсіонерів. Мають бути збільшені старечі пенсії всіх категорій. Найменші пенсії тепер для однієї особи виносять від $44 до $168, а для родин від $66 до $368. Над цією справою тепер працюють в Департаменті Здоров'я, виховання і добродійности та плянують збільшити старечі пенсії для всіх категорій осіб, які з них користають. Ці пенсії є замалі, як це всі стверджують. Президент має запропонувати, щоб збільшили і тплати до соціяльного забезпечення. Реченець зголошень на забезпечення на лікарську опіку продовжено до 31-го травня. Згідно з давнішим законом реченець мав скінчитись вже 31-го березня.

ПОМЕР СИЛЬВЕСТЕР ПРОЦЬКІВ

Ню Йорк. — На сам Великдень, 10-го квітня, тут помер на 71-му році життя відомий і заслужений наш громадянин. бл. п. Сильвестер Процьків. Похорон відбудеться в середу. 13-го квітня, о годині 9-ій рано з похоронного заведення Петра Яреми до церкви св. Юра й опісля на цвинтар.

Режим маршала Кі обіцяє перевести вибори у В'єтнамі

Провідники південнов'єтнамської опозиції проти ген. Кі ґенерал Нґусн Чанг Тгі, колишній командант 1-го корпусу, усунення якого спричинило політичну кризу в Південному В'єтнамі, нараджується з генералом Пґаном Ксуаном Нґуаном, командантом 1-ої дивізії, який є також противником військового режиму маршала Кі.

Сайґон. — Під пресією буддистських демонстрацій, які вимагають негайного уступлення маршала Кі і передачі управління державою цивільній владі, прем'єр військового кабінету маршал Кі обіцяв у вівторок перевести негайно вибори у цій країні. Голова держави в цьому військовому режимі ґен. Нґусн Ван Тіє заявив вчора під час наради новоствореного політичного конґресу, що теперішній військовий режим хоче передати свою владу легальному цивільному управлінню" в можливо найкоротшому часі". На цій нараді не було представників буддистів, що видали комунікат, в якому закликають ЗДА відкликати американську підтримку режиму маршала Кі. Підтримка маршала Кі датується від славної зустрічі президента Джансона з маршалом Кі і ґенералом Тіє в Гонолюлю, де американський президент сердечно вітав цих військовиків, називаючи їх „відважними молодими людьми". Теперішня буддистська акція проти військового режиму, який має підтримку самого Президента, вважається афронтом. Та американський уряд, як заявив в неділю і асистент державного секретаря Банді і підсекретар закордонних справ Бол, не зв'язується з ніякими особами, але дає допомогу урядові Південного В'єтнаму в його боротьбі за незалежність. Ця заява двох відповідальних за американську політику державних діячів означає, що ЗДА згідні погодитись з упадком режиму маршала Кі у В'єтнамі. Американські чинники не бажають безпосередньо вирішувати справи внутрішньої політики в цій країні, вважаючи, що це справа самих в'єтнамців. Політичний конґрес, на якому військовий режим у Сайґоні обіцяв повернути владу цивільному управлінню, творить 48 провінціяльних і міських провідників, як також 162 особи з-поміж суспільних, професійних і релігійних кругів. На нараді цього конґресу були члени військового режиму з маршалом Кі, який прибув у цивільному вбранні. В той час, як велись ці наради, буддистські групи внесли заяви на руки амбасадора Ладжа і американських консулів в Да Нанґу і Гюе, заявляючи, що американська підтримка режиму Кі у В'єтнамі виявляє, що уряд ЗДА є проти в'єтнамського народу. В заяві говориться, що в'єтнамський народ вимагає, щоб ЗДА заперестали підтримувати „мілітарну кліку" маршала Кі, що намагається викликати у В'єтнамі домашню війну. В цій заяві говориться також, що ЗДА підтримує режим Кі мілітарно, подаючи факт про висилку трьох американських батальйонів з маршалом Кі до Да Нанґу в минулому тижні. Вибори, про які заявляє тепер режим Кі, вибрали б 50 відсотків нового парляменту, решта була б призначена з різних провінцій. Давніше на таку пропозицію згоджувались буддистські групи. Не відомо, чи й тепер така формула буде для них сприйнятлива.

Грецький танкер з нафтою приплив до Бейри

Бейра, Мозамбік. — До порту в Бейрі прибув грецький танкер, який везе нафту для Родезії. Капітан цього корабля грек Ґеорґ Вардіноянніс передав транспорт у порті і літаком поїхав до Греції. Він заявив, що корабель тепер не є в його руках. Побоюються, що — не зважаючи на англійське ембарґо — нафта з цього танкера буде виладована в порті в Бейрі і переведена рурами до Родезії. Інший грецький корабель, що його не допустили англійські кораблі до Родезії, поїхав в напрямі Південної Африки. Сподіються, що там і той другий корабель з нафтою буде виладований, щоб потім переслати нафту до Родезії.

НА ВЕЛИКДЕНЬ В АРҐЕНТИНІ

Дружина покійного президента ЗДА Джана Ф. Кеннеді Джеклін Кеннеді провела цьогорічні Великодні Свята на відвідинах в Арґентині, де вона була гостею приятеля родини Кеннеді кол. міністра закордонних справ Міґуеля Каркано на його фармі біля Кордоби. На фото: пані Кеннеді в розмові з президентом Арґентини Артуро Ільїа і його дружиною.

23-ій з'їзд совєтської компартії закінчився призначенням Брежнєва на генерального секретаря і перейменуванням Президії ЦК КПСС в Політбюро

Москва. — В п'ятницю 8 квітня, після заключної доповіді дотеперішнього першого секретаря ЦККПСС Л. Брежнєва, закінчився тут 23-ій з'їзд Комуністичної партії Совєтського Союзу. У висліді цього з'їзду перейменовано президію Центрального Комітету КПСС знову, як колись за Сталіна, в Політ-бюро, і становище першого секретаря переорганізовано знову в пост генерального секретаря, призначаючи на це місце Леоніда Брежнєва. До новообраного на з'їзді Політбюра не увійшли два старі большевики Анастас Мікоян і Ніколай Швернік, нібито з огляду на свій вік. В секретаріяті ЦК КПСС місце Миколи Підгорного, який є тепер головою президії Верховного Совєту СССР, зайняв Андрій Кириленко. Кількість членів Центрального Комітету збільшено з 330 до 360, в тому 195 дійсних членів і 165 членів-кандидатів. З Центрального Комітету виключено формально Нікіту Хрущова, його зятя Алексєя Аджубея, як також колишніх „соратників" Хрущова — Павла Сатюкова, кол. гол. редактора „Правди" та Леоніда Ільїчова, який був за Хрущова керівником ідеологічного сектору компартії. Позбавлено членства в ЦК КПСС також відомого совєтського поета Александра Твардовського, головного редактора гостро критикованого на з'їзді журналу „Новий мір". До Центрального Комітету обрано знову 84-літнього совєтського маршала Клима Ворошилова, який був викинений Хрущовим з цього ж комітету, як близький соратник Сталіна і прихильник антипартійної групи. Так же само обрано знову до ЦК Володимира Мацкевича, міністра сільського господарства СССР, який також був усунений Хрущовим. Володимир Семичастний, голова КҐБ (комітету державної безпеки), дотеперішній член-кандидат, став дійсним членом ЦК КПСС.

Голова Адміністрації Харчів і Ліків проти надужить фармацевтичних фірм

Бока Рейтон, Флорида. — Новий шеф урядової аґенції Адміністрації Харчів і Ліків д-р Джеймс Л. Ґоддард, промовляючи на зборах Товариства Фармацевтів, заявив, що деякі продуценти ліків дбають більше про свої прибутки, як про здоров'я пацієнтів. Д-р Ґоддард обняв цей пост 17-го січня цього року. Він, як лікар, знає добре справу продукції нових ліків, і тому сказав, що продуценти ліків в своїх реклямах нових ліків відкликаються до почувань пацієнтів, а не до їхнього розуму, та забувають про те, що головним завданням фармацевтичних фірм є дійсна допомога хворим людям. Д-р Ґоддард закликав фармацевтів допомогти урядовій аґенції в її змаганнях, щоб зникли всякі надужиття в ділянці нових ліків. Президент Товариства Фармацевтів Джозеф Стетлер сказав після промови д-ра Ґоддарда, що ця промова може викликати враження серед суспільства, що вся фармацевтична індустрія винна в тому надужитті, про яке згадував шеф Адміністрації Харчів і Ліків. В дійсності велика більшість фармацевтичної продукції гідно виконує своє гуманне завдання та продукує ліки, які допомагають пацієнтам при лікуванні їх-

„Тризуб" переміг „Левів" 3:2, УСК веде в Лізі 3 точками

„Тризуб", Філядельфія здобув перемогу 3 : 2 над шикаґівськими „Левами" у товариських змаганнях цих двох чільних українських футбольних дружин, які відбулися минулої неділі, 10-го квітня, у Філядельфії. В цій зустрічі „Леви" виявилися швидкими та кращими кондиційно, тим часом „Тризуб" був кращим технічно і мав більше стрілових нагод. Ворота для „Тризуба" здобули Яковина 2 і Бенітез, а для „Левів" Мартінез 2. Найкращими змаґунами в цій грі були Нога і Банах в дружині „Левів", та Аяла і Вотсон в дружині „Тризуба". Після змагань відбулося в домі „Тризуба" прийняття для шикаґівських гостей.

УСК Ню Йорк переміг заслужено німецьку дружину „Гота" вислідом 1 : 0 у мистецьких змаганнях „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу. Завдяки цій перемозі УСК значно скріпив свою позицію першуна табелі, бо саме в цій минулонедільній зустрічі завдав поразки другому претендентові на першуна і випередив його, тобто „Готу", на 3 точки. Впродовж цілих змагань УСК сильно переважав, але здобувся лише на одні ворота на 60-ій хвилині зі стрілу Шейферса.

Перед цими мистецькими змаганнями розіграв УСК 6-хвилинну зустріч, яка була закінченням перерваних раніше змагань, з Грецько-Американським СК. Ця коротка зустріч пройшла без воріт, залишаючи вислід змагань з рахунком 2 : 1 для УСК-у. Були це змагання з циклу гор за Чашу ЗДА, якими закваліфікувався УСК до фіналу Сходу. Суперником УСК-у у фіналі Сходу буде переможець зустрічі „Тризуб" — „Чорноморська Січ", яка відбудеться на наступну неділю, 17-го квітня у Філядельфії.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИСТУПИ ІЇ МАЦЮК В БРАЗИЛІЇ

Наша відома співачка Ія Мацюк продовжує свої виступи у Бразилії. Після награння репертуару для нових платівок, своїм чоловіком співаком, — Ія Мацюк виїхала з оперною трупою Театру Мунісіпал на гостинні виступи по більших центрах естад С. Павлю і Мінас Жерас. Наша співачка, яка колись була членом згаданого оперного театру, виступає тепер як гостя, та виконує передтим вже виконувані ролі, а саме у таких операх: Ґварані, Невільник — обі бразилійські опери — Мадам Батерфлай, Богема і Тоска.

До кінця місяця квітня наша співачка закінчить свої виступи у Бразилії і повернеться до Шикаґо.

ТРАГЕДІЯ В РОДИНІ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРЯ

Торонто. — Місцевий тижневик „Гомін України" подав, у числі з 2-го квітня ц. р. вістку, що Торонто зелектризувала трагічна вістка, що д-р Василь Жінчишин, 45 років, і його 74-літній батько Павло не живуть. Їх тіла знайдено в одній з кімнат їхнього дому.

Д-р В. Жінчишин був відомий не лише як добрий лікар, але як активний громадський діяч в українській православній громаді Торонта, що вклав багато труду в її розбудову. В останніх роках він терпів на психічну депресію.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Трагедія в'єтнамського народу

Затяжна війна у В'єтнамі, де схрещуються інтереси великих держав, стала міжнародною проблемою. Голосні дискусії у парляментах, ще голосніші демонстрації на вулицях великих міст усіх континентів, розмови в Об'єднаних Націях перенесли справу В'єтнаму на широкий форум. Та найдошкульніша проблема тієї країни для самих в'єтнамців. Воєнні дії, що роками ведуться на території цього давнього історією і культурою народу, даються взнаки населенню, 75% якого становить селянська маса.

Історія В'єтнаму повна трагізму. Від перших початків державного існування він був ціллю нападів чисельно переважаючого північного сусіда — Китаю. Від III до X сторіччя В'єтнам жив у китайській неволі. Здобувши самостійність, його народ розвинув велику культуру, головно під впливами буддистської Індії. У XV сторіччі країна знову стала жертвою китайського наїзду, і потім, визволившись від безпосередньої залежности Китаю, стала тереном династичних міжусобиць, що під кінець XVIII ст. довели до колоніяльної залежности від імперіялістичної Франції.

Багата на риж, що становить головний продукт країни, на каву, ґуму, як також залізо, мідь, цину і інші мінерали, країна стала тереном колоніяльного визиску. Горстка французьких колоніялістів позбавила населення навіть таких підставових прав, як право на навчання. В 1939 році було там тільки 4 середні школи, де навчалось всього 500 дітей, тоді як для французів було 6 середніх шкіл, 3 ліцеї і навіть університет у Ганої.

Війна принесла в'єтнамцям нагоду визволитися з колоніяльної залежности від Франції. У боротьбі, в осередку якої стояла славна битва за Дієн Бієн Фу, В'єтнам позбувся французької окупації, але внаслідок довгої неволі впав у другу катастрофу. Країна поділилась на дві частини, на північну — комуністичну і південну — національну, започатковуючи громадянську війну, що ведеться до сьогодні і що характеризує також теперішню війну.

Становище В'єтнаму після усамостійнення від колоніяльної залежности від Франції визначив Женевський договір з 21 липня 1954 р. Тоді зо заінтересовані держави порішили, щоб 17 паралеля визначала тимчасовий кордон між Північним і Південним В'єтнамом, з тим, що обидва уряди мали протягом року домовитися, щоб під міжнародною контролею перевести в країні вибори найдалі до 1956 р. Женевська конференція не полагодила справи В'єтнаму. Вона лише віддала 12 мільйонів в'єтнамців під панування комуністичної кліки, вповні залежної від Китаю і Москви. Національні змагання в'єтнамського народу не увінчались успіхом. Наслідки довгої неволі й комуністична інфільтрація з півночі поставили всю країну у становище нової війни. Американський уряд прийшов з допомогою національним в'єтнамцям, бажаючи допомогти В'єтнамові стати справді незалежною і вільною державою. Та довга неволя ще тяжіє над народом. Він не має організаційної сили створити сильний уряд, що поставив країну на власні ноги.

Останні події вказують, що В'єтнам не тільки розбитий на дві частини: північно-комуністичну і південно-національну, що стоять у війні проти себе, але й що південна не виявляє єдности,а останні демонстрації заповідають, що і в цій південній частині може дійти до конфлікту. Країна, яка потребує господарського й соціяльного відродження після вікової колоніяльної експлуатації, стала тереном воєнних дій, що десяткують її народ і нищать її культурні та економічні цінності. Комуністичний В'єтнам втримується виключно завдяки інтервенції міжнародного комунізму. Цей штучний поділ на комуністичний і національний В'єтнам скріплюється релігійним поділом, що в теперішній ситуації виявляється трагічним. Довга неволя довела колись квітучу країну до руїни, з якої їй важко визволитись навіть при допомозі ЗДА, що в обороні свободи в'єтнамського народу поставили до диспозиції свою мілітарну силу.

Жертви в боротьбі

Українці у вільному світі, як і ввесь український народ на рідній, не своїй землі, стоять у затяжній боротьбі за свої найосновніші, відібрані від нього права, що ними наділяє Бог кожний народ і кожну людину: право на волю та змагання до щастя — як це клясично спрецизовано в американській Деклярації Незалежности. Ці права, що їх вільні і незалежні вже народи мають обов'язок тільки обороняти та розвивати, українському народові треба здобувати від сильного та безпощадного ворога, який не визнає жадних моральних засад, для якого його загарбницькі цілі оправдують кожний, навіть найбільш злочинний засіб.

Український нарід приносив і приносить у цій боротьбі великі жертви життя і твореного ним добра. Приносить їх і українська еміграція. Своє життя на жертовнику цієї боротьби віддали в наших часах далеко від рідної землі такі провідні постаті, як головний отаман Симон Петлюра, полковник Євген Коновалець, Степан Бандера, Лев Ребет та сотні інших.

Але ворог здає собі справу з того, що так само, як не може він фізично знищити всього українського народу навіть такими методами, як організований штучний голод, масові засилання і розстріли, так не може він винищити всієї української еміграції. Тому й застосовує він не тільки кулі, бомби та отруйні пістолі, але й інші відомі й невідомі засоби, щоб коли вже не знищити, то морально й політично знесилити тих, що допомагають своєму народові в його боротьбі. Це з особливою силою увиразнилося після другої світової війни, коли поза межами України опинилася велика кількість національно свідомих українців, зокрема видатних політичних, наукових та культурних діячів, що проявляють подивугідну вітальність і активність.

Ми далекі від того, щоб у кожному опозиційному до існуючого стану чи неґативному в ньому прояві добачати зараз якусь „ворожу руку". Ми — вільна і творча спільність, що має свої суперечності, і це добре, що так є, бо без них не було б поступу. Але ми мусимо бути дуже уважними, щоб цих наших суперечностей не використовував ворог, щоб він їх штучно не творив, щоб у жадній разі не міг бути тим третім, що користає.

Ми не можемо вповні від цього захоронитись, але ми не повинні дати себе терроризувати такими можливостями, бо тоді взагалі нічого не робили б. Боротьба вимагає жертв, і ми мусимо бути на них приготовані. В боротьбі бувають перемоги і поразки, і ми також з цього повинні здавати собі справу. І як успіхи в наших змаганнях не повинні нас засліплювати, так і невдачі не повинні зневірювати. Ми стоїмо в боротьбі з великою імперією, з лютим і підступним ворогом. Ми мусимо бути готовими на кожну жертву. Головне, щоб ми не падали жертвами власного розбрату, щоб у відношенні до нас не повторилися приписувані гетьманові Іванові Мазепі слова: „самі себе звоювали".

Мих. Калимний

ДВА ЗМАРНОВАНІ РОКИ

Куритиба. — В днях 31 березня - 1 квітня 1964-го року, коли в Бразилії сталася протикомуністична революція, чимало українських родин, які виїхали звідси до ЗДА, Канади та Австралії, збиралися повернутися назад, до звиклих, обжитих місць. Але, на їх щастя, не встигли того зробити, і тепер, певно, радіють, що уникли чергової нелаcки примхливої долі.

Як є тепер у Бразилії, вони вже добре знають зі слів нових емігрантів звідси, а серед них і від тих двох, батька й сина Мацелуків, які, можливо першими в світі, пішки пройшли з бразилійського міста Сан Павло до американського Лос Анджелесу. За вісім місяців Мацелуки, почуваючись повільніше, як їхали колись чумаки з волами по сіль до Криму, подолали неозорі праліси і дикі поля Південної й Центральної Америки. На поїзд бо їм бракувало грошей, а далі лишатися в Бразилії ставало все „гарячіше".

Два роки тому революційний уряд маршала Умберто Кастельо Бранко обіцяв дуже багато. Він заповів, що протягом короткого часу покінчить з анархією, хаосом та безладдям, припинить знецінення грошей та зростання дорожнечі, доможеться політичної гармонії в державно - суспільному житті, викоренить корупцію, вдосконалить апарат державної адміністрації, злагідніть соціяльні розбіжності, проведе ґрунтовні реформи в сільському господарстві і торгівлі.

Ентузіязм запанував тоді серед усіх бразилійців, рожеві надії поривали людей до праці. Здавалося, мине трохи часу, і країна вичуняє від хвороби, завданої їй комунізуючим урядом Жоао Гулярта та його недолугими попередниками. Кожний у Бразилії зрозумів, що для знищення комуністичної небезпеки не досить самої лише військової перемоги, а потрібно оздоровити країну, піднести матеріяльний рівень мас населення. І тому, де тільки не з'являвся президент Бранко, на вулиці вписали тисячі людей, які радісно - бурхливо вітали того, з чим іменем пов'язували протикомуністичну революцію.

Час минав, а з тим віддувалося реченці виконання урядових обіцянок. Спочатку здійснення їх переkладали з місяця на місяць, потім на кожні три місяці, далі на півріччя, а тепер... Тепер, у газетному викладі комунікату міністра плянування Роберта Кампоса, офіційно подається до загального відома таку нісенітницю, що, як кажуть, і на голову не налізе.

В тому комунікаті дослівно говориться, що ціни на споживчі продукти не йдуть угору, коли... взяти під увагу поліпшення їхньої якости. Далі зазначається: „З тих же причин", тобто в зв'язку з „поліпшенням" якости продуктів, закупи ярини, овочів, яєць і т. д. зменшилися на 30%. Іншими словами, коли раніше людина потребувала денно з'їсти 6 яєць, 4 помідори, 3 яблука, то тепер для неї вистачить 4 яєць, 3 помідорів, 2 яблук, бо вони, мовляв, стали поживнішими. Насправді ж купівельна спроможність населення підупала значно більше, як на 30% через постійне зростання дорожнечі, через збільшення різниці між заробітками й цінами.

Отже, з обіцянок уряду Кастельо Бранко нічого не вийшло. А в ділянці економічно - фінансовій він таки зовсім безпорадний, і, якби не американські щедроти — позички, довгоречинцеві кредити, асиґнування за плянам Союзу для Поступу тощо — невідомо, що було б сьогодні в Бразилії.

Саме з огляду на нічим невиправдану політику уряду з Кастельо Бранко розійшлися його співучасники в підготові й проведенні революції Карльос Лясерда, Адемар де Баррос, Карвальо Пінто та інші. Навіть серед високих військовиків, близьких до особи Бранко, є вже помітне розходження.

Невдачі економічно - фінансового характеру тягнуть за собою і невдачі політичні. В „Свободі" вже писалося про минулорічну програну урядом виборів губернаторів в окремих естадах. Недавно відбулися вибори нового голови парляменту в естаді Сан Павльо. Їх також програв представник урядової коаліції, а виграв кандидат опозиції. Отож, цілком певно, що й вибори губернатора цього естада виграє опозиція, бо вона має більшість голосів у місцевому парляменті.

Несподіванкою було викриття широкозакросної змови проти уряду в лоні 1-ої військово - поліційної бригади. Заарештовано чимало військовиків та цивільних осіб. Згідно з офіційними повідомленнями, змовники діяли під керівництвом колишнього губернатора естада Ріо Гранде до Суль, а тепер федерального депутата Леонеля Брізолі, якого революційний уряд на 10 років позбавив політичних та громадянських прав. Брізоля під сучасну пору живе на становищі емігранта в Уруґваї. Ім'я цього ватажка ясно вказує на протикомуністичний характер змови, заплянованої на „трикантинентальній" комуністичній конференції в Гавані.

Ще не зовсім втихло в Ріо Гранде до Суль, як губернатор Сан Павльо, Адемар де Баррос, почав виступати в радіо, телевізії й пресі з категоричною вимогою усунення президента Бранка й призначення на його місце маршала Дутри, який має протягом найближчих 60 днів провести в Бразилії загальні й безпосередні державні вибори.

В Бразилії дозволено створити нові дві партії — проурядову АРЕНА, партію Національного Відновлення та опозиційну МДБ, партію Демократичного Руху. Їхнє оформлення відтягається, хоч фактично вони вже діють. До МДБ входить чимало колишніх прихильників уряду Бранко, і тому на початках творення цих партій скрізь переважала АРЕНА. Тепер у багатьох випадках, зокрема в Сан Павльо, партією більшости стає МДБ. У федеральному парляменті прихильники МДБ попередили президента, що коли він вдасться до касацій депутатських мандатів, то всі вони покинуть парлямент. Тому вже обіцяну касацію стримано.

3-го жовтня відбудуться в парляменті вибори нового президента. Кастельо Бранко вже давніше проголосив, що він кандидувати не буде. Отже, до головного державного керівництва має прийти інша особа. Чи разом з нею прийдуть і нові порядки? Загалом становище в Бразилії під кожним оглядом бажає багато кращого.

НА ЗЛОБУ ДНЯ

„Тепер я турок, не козак"...

Мимохіть приходять на думку слова Карася із „Запорожця за Дунаєм", сільки разів не вичитую в пресі нові імена, якими прикрашуться тепер наша політична еміграція, відцуравшись своїх хресних імен.

Не знаю, чи це успадковано по предках нехіть до „простих, хлопських" імен, які хоч і давали дітям при хрищенні, але згодом їх „панцили": Івана на Яся чи Янка, а Марію — на Маню чи Марину, чи може огота приховати своє українське походження під чужим ім'ям.

І так „перелицьовуються" Володимири на Волтерів, Івани — на Джанів, Йосипи — на Джовів, Гриці — на Геррів, Омеляни — Емілів, Корнили на Корнелів. Не відстають від цієї моди і наші чарівні Славці, Зірки, які тепер вже стали Глоріями, Стеллями і іншими Миртлями.

Треба скласти цілий новий словник імен з поясненнями слов'янських імен, які подибуємо у наших календарях. До цього словника треба додати нові імена, які впроваджує „старший брат" на Батьківщині, де тепер „красуються" Саші, Маші, Вані, Васі, Колі й усяка інша погань замість наших гарних і милозвучних Лесів, Петрусів, Омельків і Гриців, Марусь, Катрусь і Орись.

Віда з тими „Урханами"! Хіба б створити „ще" один комітет, а саме „комітет оборони українських імен" і поширити його діяльність на всі країни нового поселення, а при найближчому „культобміні" домагатися вживання його й на Батьківщині, додаючи йому прикметник „прогресивний". А то загрожує небезпека, що наші імена стануть незабаром історичними, музейними іменами.

О. З.

Петро Андрусів

ДЕРЕВОРІЗИ ЯКОВА ГНІЗДОВСЬКОГО

(Слово на відкритті виставки у Філядельфії)

(1)

I

Не зважаючи на всі труднощі життя, що їх створює еміграційна дійсність для українського мистця поза рідними землями, творчі зусилля на відтинку незалежної української мистецької культури не припиняються.

В цьому короткому слові, яким відкриваємо виставку, не займаємо т не знайдемо змоги перевести аналізи того процесу. Тут лише зазначимо деякі аспекти для кращого його розуміння.

Процес цей відбувається в обставинах, які годі назвати сприятливими. Так література, як і мистецтво, що є плодами духовости людських збірнот, вимагають особливого духового підсоння і відповідного ґрунту для нормального зростання.

Ґрунт нового поселення, хоч який гостинний, природних складників для вирощування особливих прикмет національної — в цьому випадку української — культури не може мати.

Вийшовши у світ наш мистець стає в обличчі багатьох проблем, що їх мусить зустрічати мистець, який зріс і творчо виявляється в природному, національному середовищі, в атмосфері культурних надбань своєї батьківщини. Це природне „засілля", яке нормально складається з менше чи більше упорядкованого суспільства, що нараховує десятки мільйонів земляків, в еміграційних обставинах редукується до малої горстки співемігрантів, яка в жадному випадку не встані ані матеріяльно ані морально створити площі для нормального культурного розвитку.

Одначе і в тих обставинах наші науковці, письменники і мистці працюють і творять нові вартості для української культури. Є в тому процесі якийсь патос, що виходить поза межі спекулятивного раціоналізму, поза здорові глузд сучасної бизнесової логіки. Дарма, що томи наукових праць, прози і поезії припадають порохом на книгарських полицях, дарма, що цілі виставки мистецьких праць проминають без особливого зацікавлення, і картини, експоновані на тих виставках, не розкупоуються, усе це не здержує творців тих нових надбань від дальших зусиль. З погляду т. зв. бизнесу — це погано. Це — довгі години, дні, місяці виснажливого напруження, за яке ніхто, ні коли і нічим не заплатить. Це також видатки на матеріяли, на оправу, на транспорт, на оплату галерії і т. д. На це мистець бере гроші зі свого домашнього бюджету, на який заробляє так само, як кожний емігрант, в якомусь чужому підприємстві чи установі.

Цей могутній чар, що міститься поза засягом звичайного спекулювання, поза межами логіки наших буднів, мусить бути богинею великої сили, неописаної краси, коли від ранньої молодости до сивого волоса, до останнього віддиху мистці добровільно спалюють своє життя на її жертовниках.

Через галерію Української Мистецької Студії у Філядельфії перейшло чимало мистецьких творів, які своїм поземом яскраво потвердили вище сказане про українських мистців і про їх працю поза рідними землями.

Одначе, я не бачу кращої і логічнішої нагоди, щоб сказати про велику любов українського мистця до мистецтва і про його безмежну самопосвяту в праці над удосконалюванням мистецької культури, як саме ця нагода — відкриття виставки праць Якова Гніздовського у Філядельфії. Це — нагода ще раз приглянутися до непересічної постаті самого мистця і запізнатися ближче з його творчістю в ділянці дереворізу, зразки якої становлять оцю виставку.

Яків Гніздовський народився в Галичині 1915 року. Мистецьку освіту здобув в Академіях Мистецтв у Варшаві і в Загребі. — Хорватія. Можна сміливо сказати, що ніяка професія не є такою химерною, непокірною і вимогливою, як мистецтво. Саме лише здобуття формальної освіти в Академії ще ні з кого не зробило мистця. Багато здібних молодих людей, які думали, що кінцевий іспит і диплом — це їх остаточне мистецьке оформлення, пізніше пропали, зникли, і слух про них загинув. Головне змагання, щоб знайти власний шлях в мистецтві, починається здебільша після виходу поза мури Академії.

Для того, щоб добитися серйозних результатів, щоб осягнути повагу і переконливість мистецької мови, немає легких шляхів, нема завчених формул, нема правил, ані писаних провідників. В цьому переконують змагання тих мистців, які в минулому і в нашу добу відкривали нові шляхи для мистецької культури.

Велика пишнота мистецтва минулого і суґестивний розмах мистецького модернізму, який в судорогах конфліктів породжував нову добу, — все це створювало чималий труд у виборі для тої мистецької молоді, яка серед тих процесів закінчувала свої студії і виходила до змагу за власне місце під сонцем мистецтва.

Гніздовський пильно оглядає той світовий площдарм, бачить вартість явищ і шукає в них власної дороги.

(Далі буде)

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

НА ТЕМИ ДНЯ

КВІТИ

Хто їх не любить, ті квіти? Мовчазні вони, але часто означають більше, ніж тисячі слів. Бо що може сказати дівчині закоханий у неї хлопець, коли язик, буває, мов прив'язаний у рoті якраз тоді, коли хочеться так багато сказати? А квіти виручають у таких випадках вони все скажуть... Або — що можна сказати хворій людині, що лежить у шпиталі, як висловити своє співчуття й побажання? Слова — полова, а китиця квітів і без слів сповнює хворого радістю і надією.

Мало - хто не любить квітів. Але найбільше їх люблять артисти. У всьому світі. Великі й малі. Особливо люблять їх тоді, коли їх вручається перед публікою, на сцені, щойно після виступу у прем'єрі чи п'єсі.

Колись мене цікавило одне делікатне питання: як слухачі й глядачі наперед знають, що виступ артиста буде добрий, успішний, і приносять з собою квіти до театру? А як співачка „провалиться"? А як декляматор затнеться? А як з артиста - трагіка публіка почне сміятися під час вистави? Що тоді робити з тими квітами?

Мені пояснювали, що колись і десь люди приходили не лише з кошиками квітів до театру. Деякі брали з собою також пару несвіжих яєць. На всякий випадок... Але то „десь" і „колись". Тепер цього майже не трапляється. А тому, що наперед ніхто не знає, як виступлять артисти, в порядних театрах завжди є можливість купити кошик квітів уже й під час вистави або перед її закінченням.

Ми, українці, таких, у цьому відношенні порядних, театрів ще не маємо. Крім кухні і „бари", у нас нема нічого, а найменше квітів. Та й пощо? У нас часто квіти замовляються наперед. І в цьому нема нічого злого. Особливо, коли мова йде про якусь імпрезу чи концерт десь у Нью Йорку, Філядельфії чи Дітройті в таку непогоду, як минулої зими в тих стейтах Америки. Де там уночі квітів купиш? Тому й замовляють. Хто... — питаєте, — замовляє? Отут то й „собака зарита", що змушує нас писати цю статтю про квіти.

Нерідко квіти замовляють самі артисти. Великі чи малі — не беруся твердити, але недавно мав я лист від одного приятеля з невеличкого міста на сході Америки. Приятель жаліється, що їхня з якоїсь там нагоди академія цього року вийшла досить слабенька з мистецького боку, бо співачка, яка до цього часу виступала майже завжди безплатно, поставила умови: 25 долярів і... букет квітів на сцену після виступу!

— Щодо долярів, — пише приятель, — то це ще півбіди, знайшлося б. Але де взяти в нашому містечку та ще вночі, та ще в таку сніговію - хуртовину квітів? Та хоч би раніше сказала, а то в останню хвилину...

Ясна річ, ми мусимо шанувати наших мистців. Якщо можемо винагороджувати бодай скромно грішми — винагороджуймо! Не можемо — то бодай про китицю квітів не забуваймо! Не можемо — то бодай про китицю квітів тим, що виступають (якщо добре виступають!), не забуваймо! І думати про такі речі треба завжди наперед, а не чекати, поки сама співачка чи сам танцюрист нам про те не нагадає. А чи така пригадка збоку самих виступаючих — свідоцтво браку скромности артистів чи ні, — це вже інша справа, яка, власне, і спонукала підписаного написати цю статтю. Але —„майже нічого з того не вийшло. І добре. Зрештою, таких „делікатностей" у нас не так уже й багато.

Іван Овечка

І. Зінько

ЖИТНЯ ПАСКА

2

— Хочемо до голови сільради, — боязко промовив Миколка.

— Немає голови, ідіть геть! — і пішов.

— Може бреше, — прошепотів на вухо Миколці Івась.

— Ще пождемо...

Стало вечоріти, а діти сиділи. Їх кілька раз гнали.

— Ми хочемо до голови сільради...

— Немає його, йдіть до заступника.

Спитали в кінці коридору молодого виконавця, чи є голова.

— Ні, немає, поїхав в район, а що вам?

Діти до заступника не пішли, не вірили, що він дасть хліб.

— Завтра прийдемо, як голова буде.

Велика П'ятниця... Страсті Божі...

„Вже майже вдома були дві великі хлібини-„кирпичі", крупи і цукор. Банда, коли вас чума візьме...". — Мотря потайки, щоб діти не бачили, сумувала і плакала.

Ще мала поховану по людях одяжу: дівоцькі хустки, свитки, рядна. Дала на схови. Вже дещо пропало, кажуть, хтось украв.

„Піду до Феньки, — подумала. — Я їй дала на схови дві великі теплі хустки. Її чоловік робить на станції і часто приносить макуху, може дасть одну за хустку."

— Сидіть, дітки, я піду. Може щось знайду їсти.

Пішла...

Миколка ще раз намовив Івася іти просити голову сільради, може хоч хліб видасть.

Хліб... О, як його хотілося!..

Маленька Ліда боялася сама лишатись в хаті, треба було й її одягати. Годину вовтузились, поки знайшли якесь дрантя.

Прийшли...

Голова сільради сидів у своїм кабінеті. Високий, червономордий, називався Герц, а люди його називали поза очі Грець. Прислали з району. З свого села в цей „важливий" рік нікого не знайшлося на голову.

Сиділи в коридорі, ждали. Їх питали, чого хочуть.

— Голову сільради...

— Підождіть...

Ждали... Голова сільради кілька раз переходив коридором, сердитий, щось кричав.

Нарешті, хлопчиків впустили в його кабінет.

— Чого хочете?! — крикнув.

— Хліба... В нашої мами взяли... печений хліб...

— Я нічого не знаю! Ідіть додому!

Пішли, як і вчора.

Мати принесла половину соняшникової макухи. Так хотілося з'їсти по кусочку.

— Ми, дітки, як з'їмо все за один раз, то не матимемо на завтра. А післязавтра Великдень, треба лишити на свято.

Відломила кусник і зварила юшку. Посьорбали і полягали спати.

Велика Субота...

Посніdали, як і вчора, гарячою юшкою з вареної макухи.

— Мамо, ми ще підемо просити. Хоч би хліб віддали, — сказав Миколка.

— Мамо, і я піду! — скрикнула Ліда.

— Ні, Лідо, ти ще маленька, а надворі холодно. Ми будемо вдома, а хлопці принесуть хліб. Просіть, дітки, щоб хоч би хліб віддали.

Ще раз пішли хлопчики просити. Довго, довго ждали, аж заступник голови вигнав їх із сільради.

Пішли додому, похнюпивши голови.

— Не казав я тобі, що не дасть, — Івась.

Миколка мовчав.

Прийшли додому. Ліда, побачивши, що нічого не принесли, розплакалась. Мати потайки втерла сльозу.

— Не журіться, дітоньки, ми ще маємо макуху на два дні, а там... Бог дасть.

Пообідали юшкою з макухи...

Миколка надумав ще раз іти просити. Почав одягатись.

— Ти куди збираєшся? — спитала мати.

— Там, за городом, я бачив суху бузину... назбираю, бо в нас немає чим палити...

— То йди, не довго тільки.

Мати здогадалась, куди він хоче йти, але пустила.

Миколка довго чекав у сільраді. Його вигонили, він виходив і знов заходив.

На коридорі побачив його голова сільради:

— Ти знов тут крутишся!?

— Товаришу голова, віддайте хоч хліб... — і голосно заплакав.

У зачерствілому серці червономордого щось, мабуть, заворушилось.

— Піди подивись, що там є! — буркнув комірникові.

Той пішов і за якийсь час повернувся.

— Самий хліб залишився, а більше нічого нема.

— Віддай, хай ваше звідси! — А до хлопця: — Решту миші поїли.

Комірник приніс дві хлібини, не в материнім кошику, а загорнені в якімсь старім лантусі.

— На, та йди! — гукнув хлопцеві, незадоволений, що не встиг собі забрати.

Миколка взяв дві хлібини, притиснув до грудей і мерщій з сільради. Не вірилось, що тримає в руках аж

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, 5020 OLD YORK RD., PHILADELPHIA 41, Pa.

Комітет українських та американських ветеранів в Ню Йорку

21-го січня, 1966 року дев'ять американських і українських організацій міста Ню Йорку, а саме: 1) Станиці число 7. Українсько-Американських Ветеранів, 2) Станиці Братства Українських Січових Стрільців, 3) Станиці Українського Вільного Козацтва, 4) Товариства Запорожців ім. Петра Болбочана, 5) Відділу Об'єднання бувших вояків українців в Америці, 6) Об'єднання колишніх вояків УПА, 7) Товариства бувших вояків УПА ім. ген. Тараса Чупринки, 8) Станиці б. вояків І. УД-УНА та 9) Братства „Броди-Лев" Інк, зібралися на ініціятивні сходини і в першу чергу оформили себе в Комітет та аплявсом наділили званням почесного голови Комітету: адв. Володимира Стека, пполковника активної резерви Американських Повітряних сил, а опісля вибрали Ділову Управу в такому складі: д-р Богдан Левицький — голова, Юрій Юрків — містоголова, Іван Ділай — скарбник, Іван Дмитрик — секретар та Мирон Заліпський — імпрезовий. Першою імпрезою, що урядив Комітет 19 лютого 1966 року, були „Вояцькі Вечерниці". Присутніх на балі поверх 500 осіб з присутніми високими українськими старшинами та промінентними українсько-американською громадськими діячами. Велику допоміжну ролю в урядженні вечерниць відіграв Допоміжний Комітет Пань під кермою пань: Уляни Козак та Гайзел Стек. Залю удекорував дивізійний маестро „ГоГо" Орест Слупчинський своїми мистецькими карикатурами, прапорами та емблемами Ветеранських Організацій. Очевидно йому допомагали інші ветерани, як і паням з Допоміжного Комітету, але їх не сила і місце тут всіх вичисляти. Постараємося це поіменне вичислення з подякою зробити в найближчій Однодніівці „В дні Зелених Свят", яка вневдовзі появиться. До касового чистого приходу в значній мірі причинилися українські фірми безкоштовним постачанням буфету всяким м'ясивом.

Чистий прихід з „Вечерниць" в сумі $675.27 Комітет розподілив так:

По $100: 1) на Фонд Будови Українського Кат. Гайскулу при церкві св. Юрія в Ню Йорку,

2) на Фонд Викінчення Української Православної Церкви - Пам'ятника в Бавнд Бруку, Н. Дж.,

3) на Фонд Українських Інвалідів при Суспільній Службі у Філядельфії, Па,

4) $25 на Видавничий Фонд: Військового журналу „Вісті Комбатанта" в Ню Йорку",

5) Рештуючу суму грошей Комітет здепонував в „Самопомочі", як резервовий фонд для дальшої діяльности Комітету.

Вище названий Комітет на засіданні 25-го лютого 1966 року своїм одноголосним рішенням перетворився в перманентно існуючий громадський інструмент ветеранського сектору, без претенсій надрядности і приняв організаційну назву: „Координуючий, Імпрезовий Комітет Українських Американських Ветеранських Організацій в Ню Йорку." Устійнено завдання комітету, а саме клопотатися про спільні виступи ветеранських організацій на терені Ню Йорку. Намічено: найближчим величавим виступом є: „День Зелених Свят", а з ним відмічення сорокліття смерти Головного Отамана Симона Петлюри у стіп пам'ятника „Могили-Пам'ятника" в Ґлен Спей, Н. Й., відтак спільний виступ на найближчий „Меморіял Дей" при Другій Евню в Ню Йорку під пам'ятником в честь Поляглих українців, вояків Американської Армії під час другої світової війни.

Головство в Комітеті переходить ротаційною системою: з одної організації до слідуючої, від урядження одної імпрези до урядження слідуючої. Теперішнім головою є д-р Іван Козак, як представник ОбВУА в Ню Йорку. Опісля Комітет заміряє урядити: „Свято Покрови", як свято „Української Зброї".

д-р Богдан Левицький

Гості у Вашинґтонському ЛМКлюбі

Серед імпрез Літературно-Мистецького Клюбу у Вашинґтоні, Д.К., в осінньо-зимовому сезоні 1955-66 авторські вечори Докії Гуменної, Євгена Маланюка і Івана Керницького належали до вдатних.

Докія Гуменна виступила тут 31-го жовтня 1965 р. з ориґінальним, ніде ще досі не друкованим есеєм „Як родилися діти чумацького шляху?" Для слухачів і читачів була це справді мила несподіванка почути від самої авторки, як виник задум твору, серед яких несприятливих обставин, мандрівок, бомбардувань, втеч, голоду і холоду та переслідувань постав цей, один з замітніших творів української літератури.

Авторка прочитала ще декілька веселих нарисів, а пані Г. Козар і Г. Максимюк уривки з творів „Діти Чумацького шляху" та „Серед хмаросягів".

Професор П. Одарченко у змістовному слові дав характеристику багатої і всебічної творчости авторки.

Зацікавлення викликав теж показ виконаних авторкою проєктів килимів, зокрема з мотивами трипільської культури, так прекрасно описаної Докією Гуменною в її творі „Велике Цабе".

Зустріч з одним з найвизначніших сучасних українських поетів — Євгеном Маланюком 27 листопада 1965 р. була справжньою культурною подією в житті Вашинґтонської громади.

Рельєфну мистецьку сильветку поета начеркнув проф. І. Коровицький. Декілька віршів поета прочитав п. М. Ставничий. Сам автор, знаменитий інтерпретатор своїх творів, прочитав багатий вибір з різних своїх збірок, а крім цього оповідання Ю. Липи „Ярмарок".

Цей вечір Євгена Маланюка був тріюмфом поезії правдивої, поезії високої наснаги і досконалої форми.

Персональна зустріч з мистцем була глибоким і незабутнім пережиттям для численно зібраних присутніх.

27 лютого 1966 року відбувся авторський вечір відомого письменника, фейлетоніста і гумориста Івана Керницького Ікера п. з. „Вечір новелі і гумориски".

Слово про автора та його творчий шлях виголосив І. Смолій. Орися Пащак, М. Ставничий і В. Кулій читали вибір з творів автора, починаючи з його першої збірки „Святоіванівські вогні" п. з. „Стара хата", розділ з повісти „Герой" передмістя", настроєві нариси „З краю дитинства", „Колядники", „Настунька". Сам автор прочитав з незвичайним успіхом свої знамениті, пронизані гумором, нариси „Школяр", „Жовтнева революція" „Пані пирожниці", „На службі Мельпомени" і про ясну столицю-Вашингтон, до якої автор приїхав, щоб відбути один з своїх найуспішніших вечерів.

Рекордове число присутніх підтвердило ще раз велику популярність автора.

Ширший, хоч далеко не повний, огляд творчости І. Керницького був подекуди для присутніх відкриттям бо і „Святоіванівські вогні" і „Мій світ" відомі тільки малій кількості читачів. Перевидання цих збірок, в яких Іван Керницький виявив себе зразу як талановитий письменник - новеліст-це пропозиція для наших видавців, що шукають дійсно вартісних літературних творів.

Іван Смолій

ЖИТНЯ ПАСКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дві хлібини. Правдиві житні хлібини-„кирпичі"!

Просто через піски прямував додому. Хліб так приємно пахтів йому під носом. Дріжджами пахтів так, як той, що колись мама пекла. Ой, як хотілося відломити кусочок і з'їсти!

„Ні, донесу цілі додому, щоб мама похвалила. Ліда також хоче їсти" ...

Оглядавсь, чи хтось не женеться.

Зупинився. Відгорнув край лантуха, щоб подивитись, а хліб ще дужче запах.

„А може трошки з'їсти? — майнула думка. — Ні, треба донести цілі!"

Ще подивився. В одної хлібини вуглик був надламаний і ледве тримався.

„Можу згубити цей кусочок, — подумав. — Я, мабуть, його з'їм, щоб не згубити, і мамі признаюсь..."

Зупинився, обережно відломив той вуглик і вкинув у рот. Ще трошки шкуринки відщипнув, зарівняв.

О, який смачний!

***

Захеканий Миколка вскочив у хату і передав матері просто в руки старий лантух.

Мати розгорнула — і всі ахнули з радости. Обіймали Миколку і цілували.

А він плакав.

— То чому ж ти плачеш? — спитала мати.

— Простіть, мамо, я... ось цей вуглик відломив і з'їв...

— Моя ж ти люба дитино! — тільки й могла промовити мати.

Маленька Ліда перша запропонувала з'їсти по кусочку.

— Дітоньки, завтра Великдень, і нам треба лишити хліб на Свято...

— Лише по маленькому кусочку! — просив Івась.

— Добре, дітки. Тому, що ви, бідненькі, давно вже не їли правдивого хліба, повечеряємо по маленькій скибочці. Завтра з'їмо більше, цей хліб буде нам за паску. За українську житню паску, — сказала мати.

Обережно, щоб не кришити, відрізала скибку впоперек через усю хлібину, тоді на половину і ще раз на половину — чотири рівні кусочки.

— Мамо, ви собі більше відріжте, — сказав Миколка.

— Ліда найменша, то їй дайте найменший кусочок, — зауважив Івась.

— Я хоцу їсти! — з плачем сказала дівчинка.

— Тихо, дітки, з'їмо порівну, — помирила мати. — Перехристіться і просіть Бозю, щоб наш тато скоро вернувся до нас.

— Мамо, ту другу хлібину треба заховати, бо знов заберуть, — порадив Миколка.

— Сам голова сільради віддав, — заперечив Івась.

— А москаль Птічкін забере...

— Добре, Миколко, заховаю, — заспокоїла хлопця мати.

— Мамо, а ви казали, сцо й цукол був, — протяжно сказала Ліда.

— Не віддали, — пояснив Миколка. — Казали, що миші з'їли.

— Злодії! — сердито промовив Івась.

— Івась, не кажи так на Святвечір. Дякувати Богу, що хоч хліб віддали. Лягайте спати, завтра Великдень і з'їсте хліба по великому куску.

Діти спали, і їм снилась паска — пахучий житній хліб-„кирпич"... Пахуча і смачна Житня Паска...

Появляється друге число журналу „Терем"

Дітройт. — Цими днями появиться у розпродажі друге число журналу „Терем", присвяченого питанням нашої творчости на еміґрації і проблемам української культури взагалі. Як читачі пригадують собі, перше число було присвячене вповні проф. д-рові Я. Пастернакові та питанням української археології. Цього року вийде чотири числа журнала. Друге число зредаґував поет Богдан Рубчак, авторами є переважно наші молоді поети т. зв. модерністи. Вступне слово написав Євген Маланюк. Число є багато ілюстроване графічними працями малярів і графіків молодого покоління, виконаними спеціяльно для „Терему". 48 сторінок формату великої вісімки вміщають ориґінальні твори й есеї, поезію і прозу, а тим самим дають добрий перегляд модерної творчости та її позиції в нашій культурі.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 25

д-р М. Орловський, Брансвік	$10.00	І. Бойко, Палатайн	1.00
М. Городиловський, Шикаґо	6.00	М. Василечко, Ірвінґтон	1.00
В. Назаркевич, Гартфорд	6.00	І. Ведмідь, Фріголд	1.00
І. Дерик, Парксвілл	5.00	І. Винник, Ню Йорк	1.00
І. Турчиняк, Брадфорд	4.00	Г. Гнєлозуб, Ютика	1.00
М. Колодій, Монтреаль	3.00	Ю. Гречишин, Бофало	1.00
Я. Мартинюк, Пассайк	3.00	Л. Гусак, Елизабет	1.00
Ф. Недошитко Л. Айленд	3.00	В. Ґураль, Луїсвілл	1.00
А. Прокофіїв, Торонто	3.00	А. Дворський, Трой	1.00
В. Протасик, Монтреаль	3.00	Г. Дідуник, Гемтремк	1.00
Т. Тимінський, Ютика	3.00	Довгий, Сомервілл	1.00
д-р В. Шкільник, Клівленд	3.00	М. Дорош, Торонто	1.00
А. Яріш, Рочестер	3.00	С. Коберна, Спрінґфілд	1.00
П. Куриляк, Шикаґо	2.70	І. Коцюба, Сиракюз	1.00
Г. Гільдеґард, Гемтремк	2.00	І. Куниця, Кінґстон	1.00
І. Ґерелюк, Монтреаль	2.00	Е. Людкевич, Монровіл	1.00
А. Ґудзовський, Елмгурст	2.00	І. Макар, Бруклин	1.00
Є. Ґут, Шикаґо	2.00	В. Марків, Озон Парк	1.00
Є. Диґас, Дітройт	2.00	М. Марченко, Шикаґо	1.00
Г. Добровольський, Омага	2.00	І. Мухин, Кол. Спрінґс	1.00
С. Домарецький, Байон	2.00	Н. Оленчук, Йонкерс	1.00
І. Іваник, Линден	2.00	І. Пасічник, Саутінґтон	1.00
М. Слюсів, Ню Йорк	2.00	І. Пономаренко, С. Орандж	1.00
В. Качмарський, Менчестр	2.00	С. Ребізант, Монтреаль	1.00
М. Крочак, Вайтстовн	2.00	В. Романцьо, Бруклин	1.00
Д. Лозинський, Н. Гейвен	2.00	В. Стечак, Елкінс Парк	1.00
Й. Пацай, Маямі	2.00	М. Тарас, Дітройт	1.00
Т. Піх, Форествілл	2.00	А. Теплюх, Елмайра Гтс.	1.00
В. Прокопик, Янґставн	2.00	Е. Терещенко, Трутілльо	1.00
Н. Торчак, Деррн	2.00	А. Харамбура, Рочестер	1.00
Л. Трипупенко, Філя	2.00	М. Хоменушко, Ірвінґтон	1.00
О. Шендюк, Гартфорд	2.00	Т. Шафран, Бофало	1.00
Н. Луцик, Торонто	1.80	М. Шевчук, Джерзі Сити	1.00
В. Трубич, Бруклин	1.58	І. Шестак, Ровзфорд	1.00
К. Вігус, Торонто	1.00	Т. Школяр, Ірвінґтон	1.00
		Е. Ясіньовський, Джерзі Ситі	1.00

Новий єпископ у Львові

Львів. — Новим львівським єпископом, залежним від московського патріярха, є — за інформацією зі Львова — колишній католик Євген Юрик. Вістку цю підтверджує нове число „Журналу московської патріярхії" (1966, ч. 1): „архимандрит Миколай Юрик став єпископом львівським і тернопільським".

Недавно у Львові та інших західноукраїнських містах побував митрополит Иоасаф, екзарх України. Екзарх московського патріярха має титул „митрополита київського і галицького".

Д-Р МИКОЛА ХРОБАК

(Посмертна згадка)

Бл. п. д-р Микола Хробак

Микола Хробак народився 11-го квітня 1884 р в селі Негрібка, повіт Перемишль. Народню школу закінчив в рідному селі, а гімназію в Перемишлі. Як син незаможних селян до гімназії ходив пішки з Негрібки до Перемишля.

По закінченню гімназії відбув військову повинність як однорічний вояк при 14 піх. полку в Брегенц, а старшинську школу восени в 1907 р. у Відні і вже 1-го січня 1912 р. був найменований четарем.

По військовій службі закінчив правничі студії в 1911 році у Львові і в канцелярії адвоката д-ра Загайкевича відбував адвокатську практику аж до вибуху 1-ої світової війни.

Під час війни повнив службу як старшина для окремих доручень при командi 3-ої австрійської армії, потім при команді 2-ої армії ген. Бем Ермолі, а вкінці при команді 4-ої кінної дивізії, з якою виїхав весною 1918 року на Україну і там був командантом міста Грішина в Донецькім басейні. Там був аж до розпаду Австрії.

Зараз по повороті з України з початком листопада 1918 р. вступив до рідного війська і був приділений до групи сот. Цап'яка, яка в тому часі тримала фронт проти поляків під Хировом.

В половині грудня 1918 р. Начальна Команда УГА покликала його до головної Інтендантури, якої начальником був інж. сотник Павло Дурбак. Сотник Дурбак вислав його до Тернополя і там він створив дуже добру базу для потреб УГА. База ця розподіляла харчі й одежу.

По переході УГА в липні 1919 р. за Збруч Начальна Команда наименувала його заступником начального інтенданта УГА і він повнив важний і відповідальний пост аж до листопада 1918-го р. Вкінці був інтендантом III-го Галицького корпусу, а потім 3-ої бригади. На цих відвічальних і важливих постах він виявив чесність як інтендант УГА, про що свідчить найкраще факт, що по закінченні війни приїхав до Відня в одній сорочці і вилиняли військовім одностроєм без жадного матеріяльного забезпечення.

По ліквідації УГА весною 1920 р. попав в польський полон, втік з нього в Проскурові і виїхав з австрійською місією Червоного Хреста до Відня, де зложив звіт президентові Петрушевичеві, після чого до табору в Йозефові, Ч.С.Р., де в тому часі перебували частини УГА, що перейшли 1920 р. на територію ЧСР.

Весною 1924 року виїхав з праги до Галичини, осів в Перемишлі, де доповнив адвокатську і судову практику, а вкінці створив свою адвокатську канцелярію, яку провадив аж до приходу большевиків в 1944 р.

В Перемишлі розвинув живу, всесторонню і успішну діяльність на політичнім, господарськім та суспільнім полі; був головою Повітового Союзу „Січей", членом Відділу філії „Просвіти", головою Надзірної Ради Окружного Союзу Кооператив, членом Ревізійної Комісії Кооператив у Львові, від 1930 року був головою філії „Просвіти" в Перемишлі, членом Центрального Комітету У.Н.Д.О., а крім того був директором української „Щадниці" в Перемишлі.

На еміграції в Німеччині працював від 1947 року в Правнім Відділі при І.Р.О. до 1952-го року, а потім був постійним членом Виконавчого Органу Української Національної Ради у Мюнхені.

Помер 1-го березня 1966 року у Мюнхені, а похорон відбувся 4-го березня на цвинтарі Вальфрідгоф при численній участі громадянства. Нехай чужа земля буде Йому легкою.

Дмитро Микитюк

Пам'яті союзового піонера М. Савчина

301 Відділ Українського Народного Союзу ім. Дмитра Вітовського в Шикаго попрощав з жалем одного з найстарших союзовців, свого довголітнього фінансового секретаря, бл. п. Михайла Савчина, що відійшов від нас у вічність 27 листопада 1965 р.

Михайло Савчин народився в 1885 р. в селі Задвір'я, перемишлянського повіту в Галичині. До Америки прибув в 1913 р., де відразу включився в громадське життя, ставши одним з основоположників одної з найстарших українських церков в Америці — церкви св. Тройці в Шикаго, теперішнього величавого Собору св. Володимира Великого.

До союзового братства — 301 Відділу УНС вступив в 1915 р., в якому перебував безперервно до смерти, 50 років. Був одним з найбільш активніших та жертвенних членів. До управи Відділу був вперше вибраний в 1921 р. В тих роках особливо виявив своє гаряче прив'язання до рідного краю, ставляючи внески закупу державних бондів Української Народної Республіки та допомоги побудови Української Народної Лічниці у Львові. Почавши від 1924 р., коли був вибраним опікуном хворих, покійний був все вибираний на різні становища у Відділі, закінчивши свою віддану службу Союзові на становищі фінансового секретаря Відділу, яке займав від 1950 р. безперервно. Ці обов'язки виповняв чесно, з братським підходом до всіх членів. Був відомий з тихої вдачі та гостинности.

Пам'ятаючи всі ці прикмети та заслуги покійного, союзовці прибули численно 30 листопада 1965 р., щоб віддати Йому належну пошану, відпроваджуючи його на вічний відпочинок. Хай земля Вашингтона буде Йому легкою! Дружині покійного, п. Анні Савчин, сердечні співчуття від управи Відділу та всіх союзовців.

В. І.

КРАЙ „ЗЕЛЕНОГО ЗОЛОТА"

Красою „зеленого золота" назвав Закарпаття кореспондент московської агенції ТАСС у „Молоді України" з 16 березня. Цей край України мусить віддавати Москві не лише свої природні багатства, а ще й славити її... піснями.

Недавно хор закарпатців, керований артистом М. Кречком, їздив до Москви і там співав пісню „Ленін у Карпатах". (З „Молоді України" 16 березня).

ТАРЗАН, ч. 5 603. Пронизливий крик!

Чоловіки дбайливо оглянули останки Плеттового сафарі. — Принаймні немає тут Пеґгі та Лумиса — спокійно сказав Сем.

— О, ні! — відповів Тарзан. — Хтось або щось мусіло спричинити те, що їх нема...

Нагло чоловіки були заалармовані пронизливим криком, який викликав біль в хребетному стовпі...